

روایتی از حدود ۳۰ سال تلاش چهار برادر توسی برای معرفی فردوسی

چاپ ۱۰ عنوان شاهنامه شاهکار برادران شاه حسینی

بزرگ از خاندانشان شده اند و انتشاراتی به نام «سخنور توس» راه اندازی کرده و چهارده عنوان کتاب در این نشر چاپ کرده اند. کتاب هایی که طبق قولی که اول راه به خودشان داده اند برای شناساندن بهتر شاهنامه است. حتی در این راستا سال هاست کارگاه مجسمه سازی راه انداخته اند و ده ها شخصیت مختلف را از دل شاهنامه بیرون کشیده و مجسمه اش را طراحی کرده و ساخته اند: مجسمه هایی که به سراسر ایران سفر کرده اند. با وجود همه این موارد، این چهار برادر که سال ها همسایه آرامگاه فردوسی بودند، در حیطه آن بازی کرده و بزرگ شده اند. همچنان خودشان را مدیون فردوسی می دانند و در تلاش اند که شاهنامه را بهتر بشناسانند. کتاب شاهنامه کامل فردوسی به عنوان تازه ترین کتاب انتشاراتی شان و مجسمه گرد آفریده به عنوان نمونه متفاوتی از مجسمه های شان به زودی روانه بازار خواهد شد. با این برادران عاشق فردوسی و شاهنامه در کارگاهشان، مجاور آرامگاه فردوسی، درباره این علاقه شان به گفت و گو نشستیم. «علاقه» همان حس عجیبی که آدمی را پابند می کند: پابند زندگی، درس، همسر و برای این مردان، پابند «کار و محله».

فاطمه شوشتری درست در دل روزهای گرم تابستان پنجاه سال قبل، وقتی بی بی تندتند نخ های رنگی را پشت دار قالی گره می انداخت و می خواند «من رستم دستانم» تا نقش فردوسی بر فرش ابریشمی اش هویدا شود. پسرانش با این نوای مادرانه عاشق شاهنامه شدند.

عاشق رستم و سهراب، شیفته سیاوش و دل جگر داریش در گذر از آتش، دوستدار کاوه آهنگر، عاشق پهلوانی ها و به قول خودشان همه بد و خوب شاهنامه. خودشان بر این باورند که در همان روزها اشتیاق مادر در زدن نقش فردوسی، کار خودش را کرد و روزگار برای آن ها آن قدر تاب خورد و بالا و پایین شد تا در نقطه ای ایستاد که فردوسی و شاهنامه زندگی شان را بسازد.

برادران شاه حسینی بیراه هم نمی گویند. حالا هر چهار تاییشان حسن، حسین، علی و اسماعیل با وجود تحصیل و حتی تجربه کارهای دیگر، سال هاست بانام فردوسی و شاهنامه اش فعالیت می کنند و از مبلغان بزرگ آن هستند. آن ها طی ۲۸ سال کار که از فروش کتاب شاهنامه شروع شد، حالا تبدیل به گروهی

شناس، از سر همسایگی با فردوسی

بزرگ شده زیر سقف همین خانه اند؛ خانه ای که سال هاست بخشی از آن به محل هنروری چهار برادر تبدیل شده است. خانه را ۴۱ سال قبل مرحوم پدرشان حاج ابوالقاسم شاه حسینی، وقتی می خواست به کارگاه های قالی بافی اش در توس نزدیک تر باشد، خرید.

کافی است در همسایگی آرامگاه فردوسی، پایت را از چهارچوب در همین خانه و مغازه اش به داخل بگذاری تا در آن اتاق های جادویی، میان صدها مجسمه به زمان های دیگر پرت شوی، به زمانی که رستم لباس ببر بیان به تن داشت و خودش را آماده مبارزه می کرد، به روزی که سیاوش به دل آتش زد؛ وقتی کاوه آهنگر درفش کاویانی را بالا برد، حسی که دنیای شاهنامه را پیش رویت می گذارد. کتاب های روی میز نیز همه همین را نشان می دهد. با ورق زدن و دیدن تصاویر و خواندن شاهنامه به زبان ساده نه تنها ساعت ها، بلکه می توان روزها وقت گذراند، بی آنکه دقایق برای تکراری شود. همه این ها هنر برادران شاه حسینی است. هنری که برایش ۲۸ سال زحمت کشیده اند.

اول قصه هم از یک روز داغ تابستان شروع می شود. علی آقا که میان برادرها مسئول خرید و پخش کتاب است، می گوید: بعد از سال ها زندگی در جوار آرامگاه فردوسی، سال ۱۳۷۶ بسیج محله به ما پیشنهاد کرد برای تابستان، یک نمایشگاه محصولات فرهنگی جلو آرامگاه فردوسی راه اندازی کنیم. دانشجو بودیم و اداره این غرفه هم فصلی فقط در نوروز و تابستان بود. سال ۱۳۸۱ وقتی مدیریت مجموعه رونق کار مارا دید، پیشنهاد کرد برای فعالیت، غرفه را به داخل آرامگاه ببریم.

چاپ شاهنامه ویژه کودکان دبستانی

آن ها در غرفه داخل آرامگاه فردوسی تصمیم می گیرند برای اولین بار خودشان کتابی با موضوع شاهنامه سفارش بدهند و چاپ کنند. علی آقا می گوید: طی سال ها فعالیت متوجه خلافت کتاب شاهنامه برای گروه سنی کودک و نوجوان شده بودیم. به همین دلیل طرح و پیشنهادمان را به چند نویسنده دادیم و در نهایت با نویسندگی آقای شکوری شش جلد کتاب شاهنامه ویژه کودکان اول تا سوم دبستان تهیه کردیم. این کتاب ها با ترجمه انگلیسی و برای اولین بار در کشور همان زمان چاپ شد.

علی آقا ادامه می دهد: من عاشق خیلی از ابیات شاهنامه هستم و همیشه با خودم تکرار می کنم «بترس از خدا و میازار کس/ ره رستگاری همین است و بس». با هم فکری برادرها تصمیم گرفتیم برای اینکه شاهنامه را بهتر

تألیف ۱۰ عنوان کتاب بانام فردوسی

معرفی کنیم، به خصوص به آن هایی که شاهنامه را فقط در جنگ و ستیزی می بینند، گلچینی از شاه بیت های شاهنامه چاپ کنیم. این کتاب بعدی مان بود که در آن ۲ هزار بیت شعر فردوسی با مضمون هنر، عشق، دین و... را در شاهنامه چاپ کردیم. باورتان نمی شود که مردم چقدر خوب استقبال کردند. آقا اسماعیل که از همه برادرها کوچک تر است و مسئولیت فروشگاه و همکاری برای چاپ و نشر را برعهده دارد، سال راه اندازی انتشاراتشان را ۱۳۹۴ عنوان می کند و می گوید: از همان زمان براساس نیازهایی که در مراجعه و صحبت های مردم دریافت می کنیم، گردآوری های مختلف شاهنامه را تهیه و چاپ می کنیم. تاکنون هم ۱۰ عنوان بانام فردوسی، شاهنامه و توس و چهار عنوان هم به نام خیام، کوروش، شمس تبریزی و زرتشت به نویسنده ها سفارش داده و منتشر کرده ایم که هر کدام با رها تجدید چاپ شده اند.

برادران شاه حسینی در تهیه و محتوای کتاب ها ابتدا خودشان هم فکری می کنند، سپس سفارشش را براساس طرح و ایده های شان به نویسنده های می دهند. آن طور که آقا اسماعیل می گوید، حاصل این کار، شده است تهیه و چاپ کتاب «داستان های شاهنامه ویژه نوجوان ها» (اولین کتاب چاپی شان)، کتاب های ۶ جلدی «داستان شاهنامه کودک» (فارسی و انگلیسی)، «زندگی نامه فردوسی»، «شاه بیت های شاهنامه»، «عاشقانه های شاهنامه»، «شاهنامه کامل به نثر»، «داستان توس» (تاریخچه)، «داستان های شاهنامه همراه با رنگ آمیزی، پازل داستان های شاهنامه همراه با خلاصه داستان ها و پارسی نگاشته» که کتابی است به نثر اما با ابیات خود شاهنامه.

آن ها در کتاب «شاهنامه کامل به نثر» سعی کرده اند شاهنامه قابل فهم تر شود. این کتاب و ویژگی هایی دارد که در هیچ یک از کتاب های شاهنامه که به نثر چاپ شده اند، نیست. طبق توضیحات علی آقا در این کتاب برای اولین بار یک نقشه جغرافیایی کامل شاهنامه آمده است. همچنین فرهنگ نام برای معرفی همه شخصیت های شاهنامه دارد. حتی به چرایی سرایش شاهنامه توسط فردوسی پرداخته و آورده شده که در این سرایش، فردوسی از چه منابعی بهره گرفته است.

خردسرای فردوسی، راهنمای بزرگ

شعار برادران شاه حسینی در این خلاصه شده است که «نگذاریم دخل و تصرفی در شاهنامه شود و حافظ آن باشیم».

با همین باور، آن ها در انتشار کتاب های شان با موضوع فردوسی و شاهنامه با خردسرای فردوسی همکاری می کنند و از راهنمایی های دکتر محمد جعفر یا حقی بهره می برند. علی شاه حسینی می گوید: طی مشورت با دکتر یا حقی کتاب پارسی نگاشته را که در حوزه نثر نوشته شده است، به خانم فرانک دوانلو سفارش داده بودیم. همچنین در حال حاضر به پیشنهاد دکتر یا حقی، شاهنامه منظوم را می خواهیم چاپ کنیم که براساس نسخه اصلی مسکوست و دکتر مهرداد به آن داستانک هایی را اضافه کرده است؛ کتابی ویژه که در آن برای خوانش بهتر، اعراب گذاری همه ابیات صورت گرفته، واژه نامه به صورت پاورقی آورده شده، فرهنگ نام دارد و متنش به تصاویر ویژه ای است. تصاویر قدیمی شاهنامه که طبق پژوهش های دانشگاه فردوسی تهیه شده، در صفحات این کتاب گنجانده شده است؛ ویژگی هایی که در شاهنامه های قبلی دیده نشده است.

